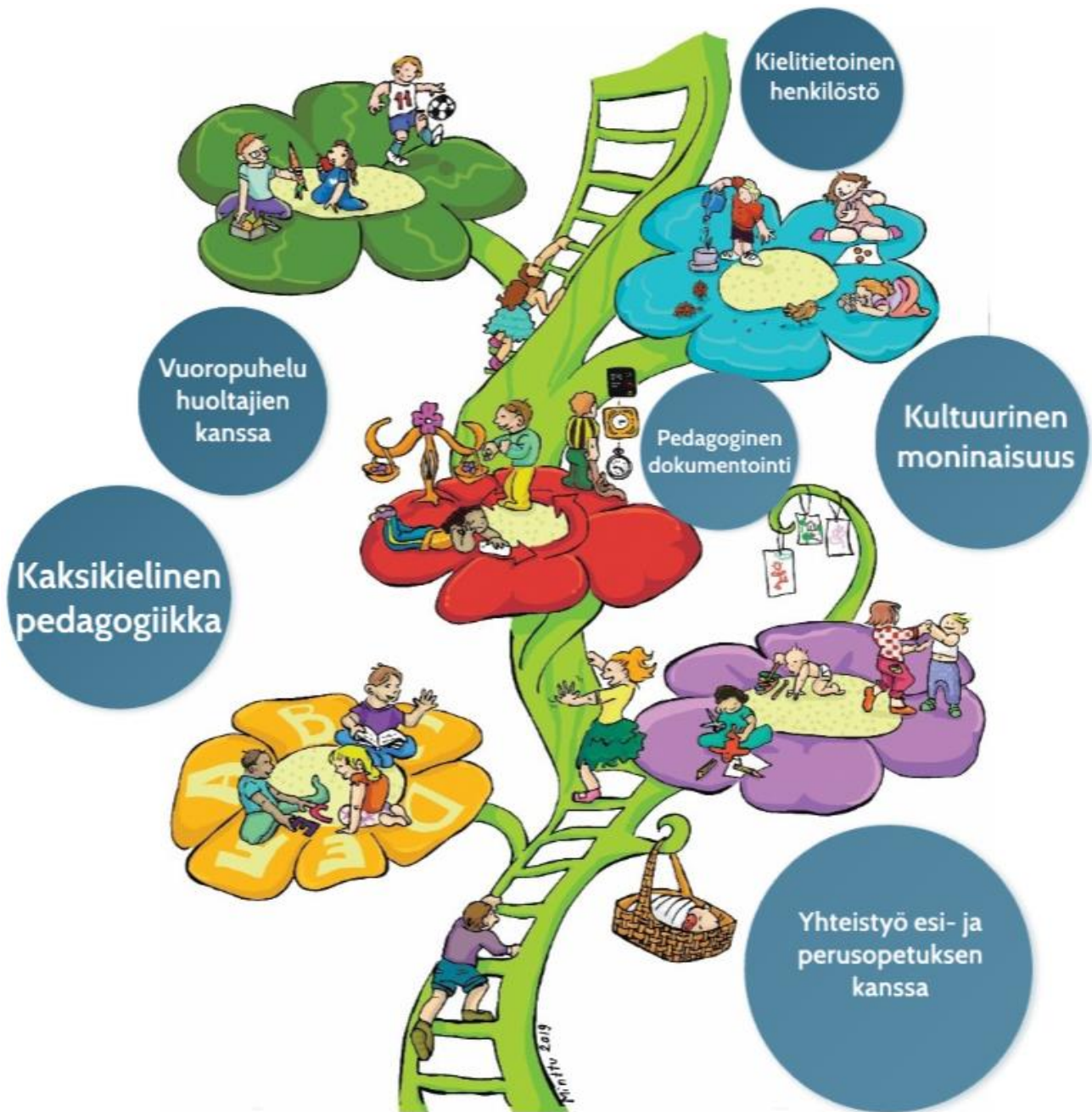

Kielellistä kehitystä tukeva toimintasuunnitelma

SISÄLTÖ

JOHDANTO.....	2
KIELITIETOINEN HENKILÖSTÖ	2
Teoreettinen tausta.....	2
Tavoite.....	3
Menetelmät.....	4
VUOROPUHELU HUOLTAJIEN KANSSA	5
Teoreettinen tausta.....	5
Tavoite.....	6
Joitakin nyrkkisääntöjä mahdollisiin huolestuttaviin tilanteisiin puheeksiottoon vanhempien kanssa:	6
Menetelmät.....	7
KAKSIKIELINEN PEDAGOGIIKKA	8
Teoreettinen tausta.....	8
Tavoite.....	8
Menetelmät.....	9
KULTTUURINEN MONINAISUUS	9
Teoreettinen tausta.....	10
Tavoite.....	10
Menetelmät.....	10
Voimme esimerkiksi:	10
PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI.....	12
Teoreettinen tausta.....	12
Tavoite:.....	12
Menetelmät.....	12
YHTEISTYÖ ESI- JA PERUSOPETUKSEN KANSSA	13
Teoreettinen tausta.....	13
Tavoite.....	14
Menetelmät.....	14
Lähdeluettelo.....	15

JOHDANTO

Kristiinankaupunki on täysin kaksikielinen kunta ja arjessa käytetään sujuvasti molempia kieliä. Luonnollisena osana kaksikielisyyttä Kristiinankaupungin varhaiskasvatuksessa on lapsia, jotka puhuvat äidinkielenään sekä ruotsia että suomea. On todella tärkeää, että heidän kielellistä sekä identiteettikehitystä molempien kielten osalta tuetaan. Kaikissa Kristiinankaupungin päiväkodeissa on sekakieliryhmiä, joissa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä lapsia ja lisäksi lapsia, joilla on jokin muu äidinkieli.

Kielellistä kehitystä tukevan toimintasuunnitelman tarkoituksena on luoda rakenteita, jotka pitkällä tähtäimellä ja järjestelmällisesti tukevat lapsen kielellistä kehitystä. Toimintasuunnitelma on suoraan yhteydessä kansallisissa ohjausasiakirjoissa mainittaviin tavoitteisiin, ja ajatuksena on, että se tukee sellaisen toiminnan harjoittamista, joka antaa kaikille lapsille mahdollisuuden menestyksekkääseen kielenkehitykseen.

Osana kielitietoiseen varhaiskasvatukseen liittyvää työtä Opetushallitus ryhtyi keväällä 2018 kehittämään kielellistä kehitystä tukevaa toimintasuunnitelmamallia Lyft språken! -hankkeen puitteissa. Tämä toimintasuunnitelma perustuu Opetusministeriön kielellistä kehitystä tukevan toimintasuunnitelman malliin.

Tämän Kristiinankaupungin paikallisen kielellistä kehitystä tukevan toimintasuunnitelman on laatinut varhaiskasvatuksen johtaja Annika Heikkilä, päiväkodin johtaja Hanna Smeds, päiväkodin johtaja Sarah Sundblom, varhaiskasvatuksen erityisopettaja Mia Rosengård, varhaiskasvatuksen erityisopettaja Fanny Mangström ja varhaiskasvatuksen sihteeri Sarah Grannas.

KIELITIETOINEN HENKILÖSTÖ

Teoreettinen tausta

Kristiinankaupungissa olemme sitä mieltä, että varhaiskasvatuksen henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten kielellisen kehityksen tukemisessa ja edistämisessä, sillä lapsen kieli kehittyy vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa. Henkilöstö voi tietoisten sanallisten ja sanattomien viestinnällisten lähestymistapojen avulla kohdata lapset tavalla, joka

mahdollistaa kielellistä kehitystä tukevan toimintakulttuurin, mikä myös edistää lasten lauseenmuodostusta ja oppimista. Henkilöstön sanallinen ja sanaton viestintä, joka heijastaa läsnäoloa ja kiinnostusta lasta kohtaan, luo edellytykset sille, että lapset voivat sanallistaa ajatuksiaan, tunteitaan ja oppimistaan. (Cabell, Justice, McGinty, DeCoster & Forston, 2015.)

Henkilöstön avoin ja myönteinen suhtautuminen kielelliseen monimuotoisuuteen mahdollistaa myös positiivisen monikielisen identiteetin kehittymisen lapselle. Henkilöstö toimii kielellisenä esikuvana lapsille ja on siksi tärkeässä asemassa myönteisten asenteiden luomisessa monikielisyttä kohtaan.

Oppimisympäristöllä on myös tärkeä rooli lapsen kielenkehityksen kannalta. Henkilöstö toimii esikuvana ja tarjoaa oppimista edistävän oppimisympäristön. (Pelatti, Piasta, Justice & O'Connell). On tärkeää luoda tilaa ja rutiineja, jotka houkuttelevat keskustelemaan ja kertomaan tarinoita pienissä ryhmissä. Kirjainten, sanojen ulkoasun ja lapsen lähiympäristössä esiintyvien tekstien aktiivisella huomioimisella jo varhaisessa iässä on pitkän aikavälin vaikutuksia lapsen kielen ymmärtämisen taitoihin sekä luku- ja kirjoitustaitoon. (Piesta, Justice, McGinty, Kaderavek, 2012).

Tavoite

Henkilöstön tulee seurata tarkoin lapsiryhmän vuorovaikutusta ja kannustaa lapsia kommunikoimaan sekä keskenään että henkilöstön kanssa. Yksi varhaiskasvatuksen tehtävistä on edistää lasten vuorovaikutustaitoja. Lapset eivät omaksu vain toimintakulttuurin arvoja, asenteita ja tapoja, vaan myös henkilöstön tapoja ilmaista itseään, toimia ja kommunikoida. Henkilöstön myönteinen suhtautuminen kieliin toimii mallina lapsille. – Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

---

- Kristiinankaupungin varhaiskasvatuksessa lapset kehittävät kielellisiä valmiuksiaan päivittäin ja jatkuvasti
- Me henkilöstön edustajat kehitämme myös samalla omaa kielenkäyttöämme
- Toimintamme päiväkodeissa inspiroi lasten perheitä tulemaan kielitietoisemmiksi ja työskentelemään kielenkehityksen parissa myös kotona

Menetelmät

Henkilöstö

- Puhumme yleiskieltä lasten kanssa
- Kiinnitämme huomiota omaan kielenkäyttöömme ja pyrimme puhumaan kokonaisiin lausein
- Emme korjaa lapsia, vaan toistamme perässä lauseen korjatussa muodossa
- Käytämme aikaa todella kuunnellaksemme lapsia
- Olemme innostuneita ja esitämme kysymyksiä lapsille, käytämme avoimia kysymyksiä, olemme uteliaita ja esitämme myös luonnollisia jatkokysymyksiä
- Tulkitsemme lasten kehonkieltä ja autamme vahvistamaan heidän tunteitaan
- Käytämme monipuolista kieltä, emmekä yksinkertaista kieltä lapsille puhuttaessa
- Keskustelemme asioista oikeissa yhteyksissä, esim. ruoasta puhutaan lounaan yhteydessä
- Kehitämme omaa kielenkäyttöämme esim. lukemalla kirjoja ja muita tekstejä
- Jaamme lapsiryhmässä ja huoltajille tietoa siitä, mitä kirjoja henkilöstö itse lukee kulloinkin

Oppimisympäristö

- Päivittäisten rutiinien, esim. pukeutumisen tukemiseksi, on esillä tukikuvia
- Kirjoja on aina saatavilla lasten ulottuvilla ja luomme viihtyisiä lukunurkkauksia
- Lapsiryhmässä luetut kirjat dokumentoidaan laittamalla niistä kuvia esille oppimisympäristöihin
- Oppimisympäristöissä olevia tavaroita ja huonekaluja nimetään ja niiden yhteyteen laitetaan nimilaput molemmilla kielillä
- Päiväkodeissa on kirjasto, josta vanhemmat voivat helposti lainata kirjoja kotiin

Toiminta

- Käytämme apuna viittomia
- Lapsen viestintäkyky, sanavarasto ja kieliopin osaaminen kartoitetaan hänen aloittaessa päiväkodissa ja sen jälkeen puolen vuoden välein
- Käytämme riimejä, loruja ja sadutusta kielen rikastuttamiseksi
- Olennaisia aihealueita suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä lasten kanssa
- Kielitesti tehdään syksyllä 5-vuotiaiden ryhmässä ja sen jälkeen syksyllä esikoulussa

Pedagoginen materiaali

- Käytämme kieltä edistäviä sovelluksia
- Harjoitustehtäviä, joiden avulla harjoitellaan kielellisiä valmiuksia iän ja osaamisen mukaan, ja niihin on tietoa saatavilla
- Tietoa siitä, miten esitetään reflektioivia kysymyksiä, jotka saavat lapset ajattelemaan ja kaunistelemaan vastauksiaan

VUOROPUHELU HUOLTAJIEN KANSSA

Ammatillinen, avoin ja kunnioittava suhtautuminen monimuotoisiin perheisiin ja perheiden erilaisiin kieliin, kulttuureihin, katsomuksiin ja uskontoihin, perinteisiin sekä kasvatusnäkömyksiin luo edellytyksiä hyvälle kasvatusyhteistyölle. Lasten perheidentiteettiä ja perhesuhteita tuetaan siten, että jokainen lapsi voi kokea oman perheensä arvokkaaksi. -

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Teoreettinen tausta

Kristiinankaupungissa arvostetaan suuresti Lapsisopimusta (1989), jonka mukaan lapsilla on oikeus kieleen, he ovat yhtä arvokkaita ja heillä on samat oikeudet. Lapsen kielellisen kehityksen tukeminen edellyttää lapsen arkeen kuuluvilta aikuisilta aktiivista ja tietoista toimintaa. Siihen kuuluu myös huoltajien ja päiväkodin henkilöstön välinen vuoropuhelu. Henkilöstön ja huoltajien yhteistyö lapsen kielen ja kielellisen kehityksen tukemiseksi luo lapsen näkökulmasta mielekkään kielellisen kokonaisuuden ja tarjoaa lapselle kattavaa kielellistä tukea (Lindö, 2009).

Tutkimuksen mukaan huoltajat tuntevat osallisuutta, kun heidät otetaan konkreettisesti mukaan päiväkodin toimintaan ja he kokevat, että heidän ajatuksensa ja heitä askarruttavat asiat huomioidaan. Se tuo myös turvallisuutta sekä huoltajille että lapsille (Lindö 2009).

Kieliin ja lapsen kielelliseen kehitykseen liittyvät kysymykset saattavat herättää tunteita, koska ne koetaan henkilökohtaisiksi ja liittyvät jokaisen omaan identiteettiin ja kulttuuriin. Siksi on tärkeää huomioida asenteet ja suhtautuminen kieliä, vähemmistökieliä ja monikielisyyttä kohtaan. Näihin kysymyksiin liittyvän yhteistyön tulee siksi olla hienotunteista ja kunnioittavaa (Ladberg, 2003).

Huoltajien ja henkilöstön luottamuksellinen suhde luo pohjaa myönteiselle ja rakentavalle vuoropuhelulle, jossa kaikki pyrkivät tarjoamaan lapselle mahdollisimman laajaa kielellistä tukea (Björkstrand, 2015).

Tavoite

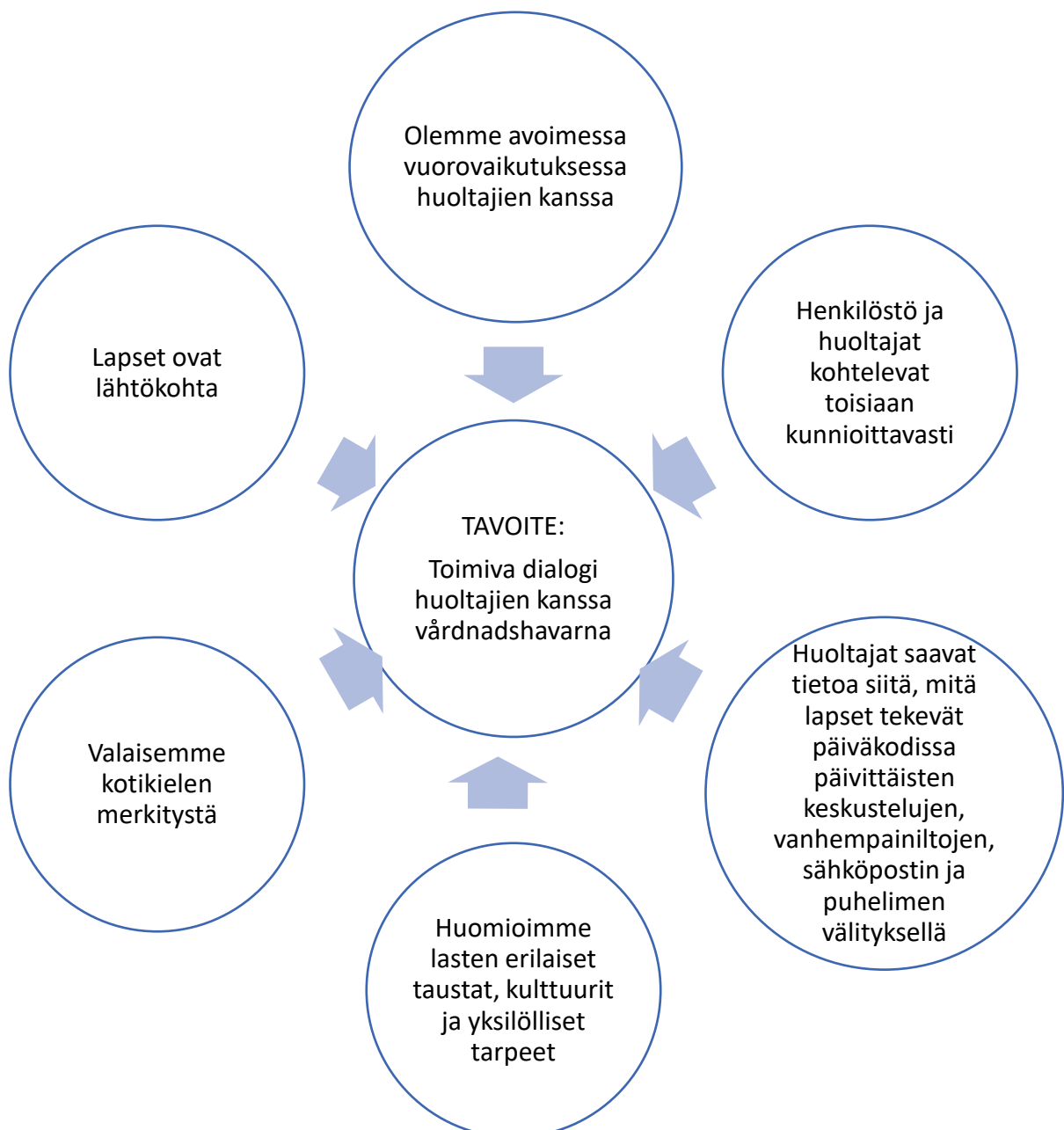
- Haluamme luoda huoltajien kanssa toimivan vuoropuhelun lasten kielellisestä kehityksestä, mm. jo päiväkotiin tutustumisvaiheessa käytävien keskustelujen muodossa.
- Hyödynnämme huoltajien näkemyksiä ja kokemuksia lasten kielenkehityksestä.
- Tuemme perheitä, joissa lapsen äidinkieli on jokin muu kuin suomi/ruotsi.
- Pyrimme huoltajien kanssa luomaan rutiineja voidaksemme keskustella kielenkehityksen tärkeydestä oppimisessa mm. lasten henkilökohtaisten suunnitelmien kautta.
- Pyrimme tiedottamaan huoltajille siitä, miten työskentelemme kielellistä kehitystä tukevasti.
- Keskustelemme yhdessä huoltajien kanssa, miten voimme edistää lasten kielellistä kehitystä.
- Näemme huoltajat voimavarana hyvän yhteistyön kehittämiseksi.

Joitakin nyrkkisääntöjä mahdollisiin huolestuttaviin tilanteisiin puheeksiottoon vanhempien kanssa:

1. Pohdi omaa huoltasi ja mieti, missä asioissa aidosti tarvitset huoltajien apua lapsen tukemisessa.
2. Mieti, mikä lapsen kanssa työskentelyssä on hyvää ja toimivaa.
3. Pohdi, miten voisit ilmaista hyvät asiat sekä huolesi siten, ettei puheesi tule tulkituksi moitteeksi tai syytteeksi.
4. Miten luulet vastakkaisen osapuolen reagoivan sanoihisi? Voitko sanoa asian muulla tavalla, jos sinusta tuntuu, että sanomasi tulee herättämään kielteisiä tunteita?
5. Valmistaudu sopeutumaan tilanteeseen ja siihen, että mahdollisesti joudut luopumaan etukäteen laatimistasi kysymyksistäsi ja keskustelunaiheistasi. Keskustelu ei saa olla mekaanista. Yritä olla joustava.
6. Muista ennen kaikkea, että olet pyytämässä apua huolenaiheesi vähenemiseksi; lapsen asioiden kehittymisen kannalta tärkeintä on päästä jatkamaan hyvin. (Huoli puheeksi: opas varhaisista dialogeista). Esa Eriksson ja Tom Erik Arnkil, 2006)

Menetelmät

- Voimme esim. lukea ”Huoli puheeksi: opas varhaisista dialogeista” (Esa Eriksson och Tom Erik Arnkil, 2006)
- Voimme hyödyntää FHille-ohjelmaa työkaluna
- Voimme käyttää Lukulumoa ja Polygluttia eri kielillä lukemisessa
- Jaamme tietoa esim. viikko- ja kuukausikirjeillä
- Lasten henkilökohtaisten opetussuunnitelmien tekemisessä voidaan käyttää tulkkipalveluja
- Annamme käytännön tietoa huoltajille eri kielillä
- Pidämme kiinni tavoitteistamme, pohjautuen alla olevaan kuvaan:

KAKSIKIELINEN PEDAGOGIIKKA

Teoreettinen tausta

Kristiinankaupunki on täysin kaksikielinen kunta ja arjessa käytetään sujuvasti molempia kieliä. Luonnollisena osana kaksikielisyyttä Kristiinankaupungin varhaiskasvatuksessa on lapsia, jotka puhuvat äidinkielenään sekä ruotsia että suomea. On todella tärkeää, että heidän kielenkehitystä ja identiteettikehitystä molempien kielten osalta tuetaan. Kaikki Kristiinankaupungin päiväkodit ovat sekakieliryhmiä, joissa on sekä suomen- että ruotsinkielisiä lapsia ja lisäksi lapsia, joilla on jokin muu äidinkieli.

Tutkimukset ovat osoittaneet, ettei useita kieliä samanaikaisesti opettelevien lasten kielellinen kehitys viivästy. Päinvastoin yhden kielen kehitys tukee muiden kielten kehitystä.

Varhaiskasvatussuunnitelman mukaan monikielisyys rikastuttaa koko lapsiryhmää, ja meidän lähtökohtanamme on, että lapset voivat oppia useita kieliä samanaikaisesti. Varhaiskasvatus tukee jokaisen lapsen kielellistä identiteettiä.

Myönteinen suhtautuminen lasten erilaisiin kielitaustoihin ja niiden tukeminen on tärkeä lähtökohta varhaiskasvatuksessa. Huomioimme toiminnassamme sen, että lapset kasvavat erilaisissa kielellisissä ympäristöissä. Kotien tavat käyttää kieltä ja olla vuorovaikutuksessa vaihtelevat ja joissakin kodeissa puhutaan useampia kieliä. Henkilöstö keskustelee perheen kanssa kodin kielellisestä ympäristöstä sekä lapsia koskevista kielivalinnoista. Samalla, kun lapset luonnollisella tavalla tutustuvat toisiin kieliin päiväkodissa, on tärkeää yhdessä perheen kanssa tukea tulevaa koulukieltä.

Tavoite

Kaksikielisten ryhmiemme pääasiallisena tavoitteena on, että lapset oppivat suhtautumaan myönteisesti toiseen kieleen. Henkilöstö toimii mallina ja kohtaa kaikki kielet innolla ja kunnioituksella. Tavoitteena ei ole lasten kaksikielisyys, vaan toinen kieli on luonnollinen osa varhaiskasvatuksen arkea.

Suomi ja ruotsi ovat yhtä vahvoja ja niitä käytetään koko ajan rinnakkain.

Kieleily (translanguaging) on menetelmä, jota pääasiassa käytämme Kristiinankaupungin varhaiskasvatuksessa. Kieleily tarkoittaa, että jokainen voi puhua omaa äidinkieltään keskustellessaan muiden kanssa. Henkilöstö keskustelee keskenään kukin omalla äidinkielellään ja

kaikki ymmärtävät toisiaan. Lapsi saa vastata omalla äidinkielellään, vaikka henkilöstön edustaja puhuttelee häntä toisella kielellä. Jos lapsi ei ymmärrä, kasvattaja vaihtaa kieltä.

Menetelmät

- Pyrimme siihen, että meillä on kaikilla osastoilla äidinkieleltään sekä suomen- että ruotsinkielistä henkilöstöä. Kaikilla lapsiryhmiin palkattavilla uusilla työntekijöillä tulee olla keskitason kielitodistus toisen kotimaisen kielen osalta.
- Huoltajat päättävät, mitä kieltä lapselle opetetaan. Yhdessä henkilöstön kanssa perheet miettivät hyvissä ajoin, mikä tulee olemaan lapsen koulukieli, jotta erityisesti sitä voidaan vahvistaa.
- Käytämme kieliä rinnakkain ja kieleilemällä.
- Aikuiset toimivat kielellisinä malleina.
- Lasten kielivalinnat ja kielitaito ilmenee lapsen omasta suunnitelmasta.
- Lapset valitsevat itse milloin he haluavat käyttää toista kieltä kaverien ja henkilöstön kanssa.
- Opimme kieliä *yhdessä* lasten kanssa. Emme takerru virheellisiin ilmaisuihin, vaan toistamme sen sijaan ne oikeassa muodossa.
- *Molempia kieliä käytetään vuorotellen opetuksessa*, esim. aamunavauksessa tai muussa pedagogisessa opetushetkessä. Eli samat asiat esitetään molemmilla kielillä.
- *Arkitilanteissa henkilöstö käyttää pääsääntöisesti omaa äidinkieltään*. Sanallistamme tekoja ja aktiviteetteja ja toistamme sanoja sekä käytämme selkeää kehon kieltä.
- Kaksikielisyys näkyy oppimisympäristöissä tukikuvissa, joissa on teksti molemmilla kielillä.
- Kaikki perheille annettava tiedotus on sekä suomeksi että ruotsiksi.

KULTTUURINEN MONINAISUUS

”Huoltajien kanssa keskustellaan perheen kielellisestä ympäristöstä, kielivalinnoista, monikielisten ja -kulttuuristen identiteettien muodostumisesta sekä äidinkielen tai -kielten kehityksen vaiheista ja merkityksestä.

Henkilöstö toimii mallina lapsille toisten ihmisten sekä kielellisen, kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden myönteisessä kohtaamisessa.

Oma äidinkieli sekä suomen/ruotsin oppiminen toisena kielenä rakentavat pohjaa lasten toiminnalliselle kaksi- ja monikielisyydelle.” -Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

---

Teoreettinen tausta

Pohjoismaissa kulttuurista monimuotoisuutta varhaiskasvatuksen näkökulmasta tarkasteleva tutkimus on usein saanut vaikutteita normikriittiseksi tai normitietoiseksi pedagogiikaksi kutsutusta suuntauksesta. Sen lähtökohtana on, että sosiaalista kanssakäymistämme säätelevät aina normit eli yleisesti hyväksytyt, mutta usein julkilausumattomat, käyttäytymissäännöt ja -odotukset. Normit itsessään eivät ole pahasta, vaan pikemminkin aivan välttämättömiä esimerkiksi päiväkodin arjen toimivuuden kannalta. On kuitenkin tärkeää tiedostaa, että ne saattavat myös rajoittaa. Siksi on syytä tarkastella kriittisesti omaa rooliaan kasvattajana sekä sitä, millaisia normeja varhaiskasvatustoiminnassa välitetään. (Dolk 2013; Salmson & Ivarson 2015; Andersson Tengner&Heikkilä 2013)

Tavoite

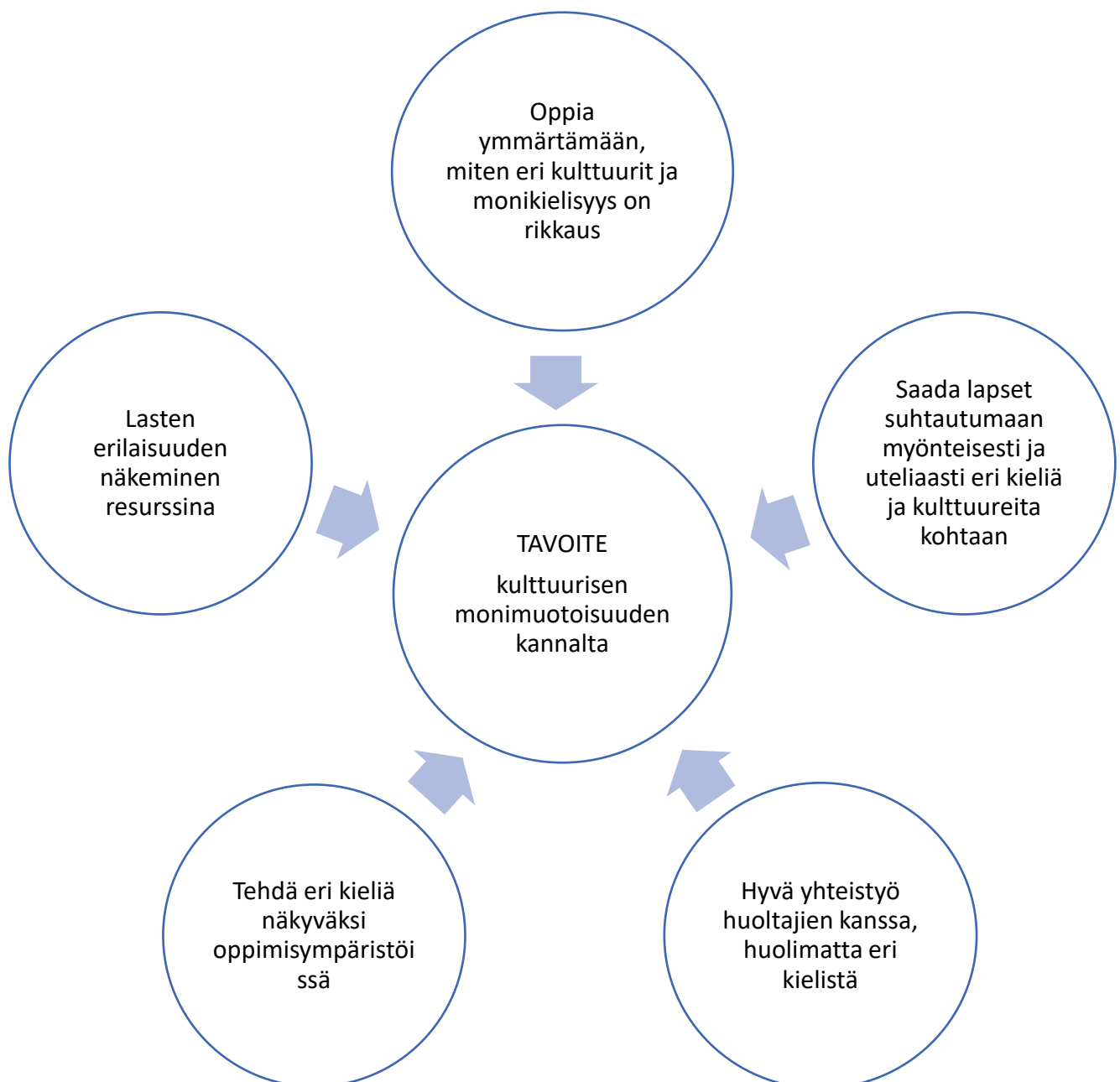
- Tuemme perheiden tietämystä monikielisten lasten kielellisestä kehityksestä ja äidinkielen/-kielten säilyttämisen ja kehittämisen tärkeydestä.
- Näemme lapset yksilöinä, joilla on oma persoonallisuus, kulttuuri ja kieli.
- Näemme lasten erilaisuuden voimavarana, emmekä siten, että he edustavat jotakin ryhmää tai kulttuuria.
- Tuemme lapsia, joiden äidinkieli on jokin muu kuin suomi tai ruotsi siten, että he oppivat suomea tai ruotsia
- Meillä on tietoa toisen kielen oppimisesta, kielellisestä kehityksestä ja toimivia työtapoja niiden tukemisen edistämiseksi.

Menetelmät

Voimme esimerkiksi:

- Kirjoittaa ”Tervetuloa” monilla eri kielillä ja laittaa ne esille eteiseen.
- Sanoa hyvää huomenta niillä kielillä, joita lapsiryhmässä olevat lapset osaavat ja laulaa lauluja eri kielillä, esim. ”Jaakko kulta”
- Keskustella lasten kanssa avoimesti ja luonnollisella tavalla eri maista, kielistä ja kulttuureista. Käyttää kuvia, kirjoja ja muita visuaalisia apuvälineitä ja digitaalisia työkaluja, esim. Lukulumo /Polyglutt tai PENpal – ”puhuva kynä”.

- Huomioimalla eri maiden juhlia, ruokia, musiikkia, vaatteita ja muita eri kulttuureille tyypillisiä elementtejä.
- Keskustelemalla avoimesti lasten kielistä ja kulttuurisesta taustasta huoltajien kanssa.
- Kannustaa huoltajia lukemaan lapsille satuja heidän äidinkielellään ja vahvistaa lasten kotikieltä.
- Pitää näkyvillä kylttejä, kuvia ja tekstejä eri kielillä eri osastoilla. Niitä voi olla esimerkiksi laatikoissa ja säilytyshyllyissä, ruokalistoissa, väri- ja numerotauluissa.
- Pitää perheiltoja, joissa tutustumme lasten kotimaiden ruokaan ja musiikkiin.
- Palkata henkilöstöä tai harjoittelijoita, jotka puhuvat samaa kieltä kuin muuta kieltä puhuvat lapset, nk. äidinkielen avustaja.

PEDAGOGINEN DOKUMENTOINTI

Teoreettinen tausta

Systemaattisen dokumentoinnin tavoitteena on, että henkilöstö oppii tuntemaan lapset yksilöinä, ymmärtää heidän keskinäisiä suhteitaan ja tulee tietoisiksi ryhmän aikuisten ja lasten vuorovaikutustavoista. Pedagogisessa dokumentoinnissa tulee keskittyä myös lasten kielelliseen kehitykseen.

Pedagogisessa dokumentoinnissa on kyse toiminnan havainnoimisesta, suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä. Lapsen oppimisprosessi on dokumentoinnin lähtökohtana. Sen selvittäminen, mitä lapset osaavat sekä mitä ja miten he ovat oppineet.

Tavoite:

- Tavoitteena on selvittää, mitä lapset OSAAVAT ja TEKEVÄT sekä millä tavalla lapset voivat ja haluavat oppia lisää. Henkilöstö käyttää pedagogista dokumentointia apuvälineenä lasten kielellisen kehityksen seuraamisessa.
- Kielellistä kehitystä dokumentoidaan yhdessä lasten kanssa sekä digitaalisesti että luovan toiminnan kautta. Huoltajat osallistuvat dokumentointiin lasten suunnitelmien kautta.
- Lasten mielenkiinnon kohteet ovat pedagogisen dokumentoinnin lähtökohtana, ja oppimisprosessista tulee lapselle näkyvä.

Menetelmät

- Kielellistä kehitystä dokumentoidaan yhdessä vanhempien kanssa jatkuvasti lasten suunnitelmissa. Keskitymme siihen, **mitä** lapset osaavat ja **miten** ja mitä lapset ovat oppineet.
- Henkilöstö mukauttaa työtapojaan ja oppimisympäristöä sekä kehittää toimintakulttuuria siten, että se edistää lasten oppimista.
- Henkilöstö pitää huolen siitä, että lapset ovat aktiivisesti mukana dokumentointiprosessissa.
- Henkilöstö ottaa huoltajat mukaan prosessiin niin, että he voivat kertoa lapsen kielenkehityksestä kotona puhuttavien kielten osalta.

- Meillä on Kristiinankaupungissa oma dokumentointilomake lapsen kielenkehitystä varten (LIITE XX). Henkilöstö täyttää lomakkeen 2–3 kertaa toimintavuoden aikana ja sitä käytetään pohjana huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa sekä tarvittaessa yhdessä erityisopettajien tai ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.

YHTEISTYÖ ESI- JA PERUSOPETUKSEN KANSSA

”Laadukkaan kokonaisuuden lähtökohtana on, että varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen henkilöstö tuntee koulutusjärjestelmän sekä sen eri vaiheiden keskeiset tavoitteet, ominaispiirteet ja käytännöt.”

”Henkilöstön tehtävänä on herättää ja lisätä lasten kiinnostusta suullista ja kirjoitettua kieltä sekä vähitellen myös lukemista ja kirjoittamista kohtaan.”

-Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018

Teoreettinen tausta

Ennen kouluikää omaksutun puhekielen pohjan tulee tarjota malli sekä arkikielelle että akateemiselle kielelle eli niin sanotulle koulukielen rekisterille. Säännöllinen ääneen lukeminen ja keskustelu kirjojen juonesta, kuvista, teksteistä ja niistä ajatuksista, joita kirjat herättävät mahdollistaa lasten tutustumisen kirjakieleen, ja heille syntyy käsitys siitä, mikä on ominaista kirjakielelle. Samalla luodaan hyvä pohja sille kielelle, jota tarvitaan argumentointiin, kriittiseen ajatteluun ja analyyttiseen lähestymistapaan.

Uudet tiedot tuovat mukanaan uusia sanoja ja ilmaisuja, ja tiettyyn aiheeseen liittyvät sanat ja ilmaisut vahvistavat aiheen ymmärtämistä ja oppimista. Kielitaitoinen varhaiskasvatus tarjoaa hyvät valmiudet niihin haasteisiin, joita lapsi kohtaa myöhemmin oppimisen polullaan. Aikuiset voivat edistää lapsen tulevaa luetunymmärtämistä ja sanavarastoa käyttämällä arkikielen lisäksi myös abstraktimpia sanoja.

Lapsi oppii ja kehittyy tilanteissa, joissa hänen aikaisempia kokemuksiaan ja tietojaan hyödynnetään mielekkäästi. Tämä edellyttää, että varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen henkilöstö tuntee toistensa tehtävät ja työtavat ja keskustelee niistä keskenään. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2018)

Tavoite

Kristiinankaupungissa tavoitteenamme on luoda lapsille mielekäs kielellistä kehitystä tukeva oppimispolku kaikilla asteilla. Kansallisissa varhaiskasvatusta ja peruskoulutusta koskevissa opetussuunnitelman perusteissa käytetään käsitettä *oppimisen polku* kuvattaessa lapsen kasvua ja oppimista tukevaa punaista lankaa, joka tulee olla sekä yksittäisissä yksiköissä että eri koulutusasteiden välillä. Yhtenäinen ja mielekäs oppimisen polku antaa paremmat mahdollisuudet lapsen kielenkehityksen tukemiseen pitkällä tähtäimellä.

Menetelmät

- Pyrimme hyvään yhteistyöhön varhaiskasvatuksen toiminnan, esikoulun ja koulun välillä saavuttaaksemme laadukkaan kielenoppimisen kokonaisuuden.
- Meillä on yhteisiä eri koulutustasoja koskevia priorisointeja kielenkehityksen osalta.
- Keskustelemme huoltajien kanssa heidän toiveistaan ja toivomuksistaan lasten kielelliseen kehitykseen ja tulevaisuuteen liittyen.
- Tuemme lasten kielellistä tietoutta ja kielellistä kehitystä. Kannustamalla lasta kirjoittamaan ja lukemaan leikisti.
- Pyrimme tutustumaan lastenkirjallisuuteen monipuolisella tavalla.

Lähdeluettelo

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, Opetushallitus.